

Smerte er tegn på, at du vokser: Anmeldelse af *Hummerens skjold* af Caroline Albertine Minor

Hummerens skjold slår på flere måder et noget større brød op end Minors forrige bog, novellesamlingen *Velsignelser*. Både hvad angår sprog, karaktergalleri og struktur. *Velsignelser* var en florlet bog, præcis og dybt rørende. Den føltes som en bog helt uden påstande, der blot følsomt og nærværende lod os være i rum med sine personer. Sorgen lå i den som en værkende, dump tåge.

I *Hummerens skjold* er det vejen ud af tågen, der er ærindet. Efter sorgen ligger livet som valg og som opgave, med alle dets umulige kompromiser, alt det halve og skårede. Hvis *Velsignelser* var sorgens bog, er *Hummerens skjold* en bog om leve med det fravær, de døde har efterladt.

Bogens karakterer slås alle og på hver deres måde med at finde deres plads i livet. Bogen begynder ved Troels og Charlotte, og derefter skifter kapitlerne mellem deres tre børn Sidsel, Niels og Ea, samt et par af dem, der der rører deres liv. Troels og Charlotte ('Charles'), møder vi i første kapitel i en æterisk, uvirkelig ødemark, der viser sig at være et limbostadie hvor de døde, der endnu ikke har givet slip på verden, klynger sig til de efterladte. Eller hvor de efterladte måske endnu ikke er færdige med dem.

Tragedien, som bogen udspringer af, er Charlottes alt for tidlige død, mens hendes børn endnu var relativt unge. Faren Troels er antropolog, der, som han selv siger, er dårlig til at trøste, fordi de altid har set noget værre. Troels' tanker lå hele deres barndom andre steder end hos sin familie, og efter at have ordnet det praktiske ved Charlottes død, rejser han fra familien. Han efterlader Niels, der er yngst, hos bedsteforældrene, mens de to større søskende lige netop er store nok til at klare sig selv. Nogle år senere dør Troels selv af sygdom, mens han er væk på en af sine antropologiske rejser.

Tomrummet, de to forældre efterlader sig i deres børns liv, befinder sig som et dunkelt frø i midten af familien, der alle hver hver deres vis er dybt mærket af det.

Minor giver Troels og Charlotte en stemme i bogen for at tale dem færdige, men det er ikke dem, bogen handler om. De er med som de døde altid er med deres efterladte, som minder og betydningsfulde mangler. Og ligesom vrede vokser sig større af at blive ignoreret, må også de døde ses i øjnene, før vi kan sætte dem fri. Sorg bliver hos én resten af livet, men på et tidspunkt må man vælge, om den skal være ven eller fjende.

Bogens titel er inspireret af en video fra et kædebrev, som storesøster Ea har sendt til sin lillebror Niels. De er begge voksne, og har ikke set hinanden i mange år. I videoen forklarer en rabbiner med hvidt skæg, at hummere vokser selvom deres skjolde forbliver samme størrelse. For at undgå at blive mast i sit skjold, må hummeren finde et sted at kravle ud af det, hvor den kan være i sikkerhed, til den har groet et nyt.

Rabbinerens pointe er, at smerten er et tegn på, at hummeren vokser. Det er et signal om forandring. Således altså også med mennesker: smerte er et tegn på forandring, og hvis vi håndterer den rigtigt, kan vi vokse med den. Bliver vi derimod i skjoldet, kan vi ikke vokse. Videoen findes i øvrigt i virkeligheden, man kan google sig til den.

Niels synes at beskeden er sympatisk, "men rørende banalt formuleret". Ea er den eneste han kender, der kunne finde på at sende kædebreve. Hun rejste til USA da han var 11, og de kender ikke hinanden godt.

Niels lever af småjobs og bor hos sin depressive barndomsven Cosmo, der spiller en mindre rolle i bogen. Han læser sig støt gennem filosofihistorien og klassikerne i sin fritid, tager på vandreture og nyder at presse sin krop fysisk. Han går op i at være ordentlig, men foretrækker at være alene meget af sin tid. Han ejer kun få ting, og har ingen kæreste. I hans kapitler mærker man ham som en sansende og opmærksom mand, der forsøger at leve uden illusioner. Frit. Absolut usentimentalt. Det er hårdt at kræve så stor ordentlighed og frihed af sig selv, fornemmer man, og man håber, som hans anden søster Sidsel tænker på et tidspunkt, at han kan holde til det.

Det er Niels' og Sidsels søster, Ea, der hemsøges af Charlotte og Troels fra limboverdenen. Efter morens død flyttede hun til USA, hvor hun stadig bor. Hun savner Danmark, men føler sig efter så mange år også fremmed over for sine to søskende. For hende har fortiden længe været noget, hun ville af med, men det er også Ea, der opsøger en clairvoyant fordi hun hører sine døde forældres stemmer. Måske der er noget poetisk over, at hende der flygtede længst væk, også er hende, der hører sine døde forældres stemmer.

Ea bliver overvældet af hvor svært det er, måske lidt som Niels, og hun prøvede længe at lade sin barndom bag sig. I stedet for at presse sig selv fysisk og læse filosofi og være fri som Niels, sukker hun efter renhed, efter det ordnede, fri for menneskeligt kaos. Hendes forlovede beskriver det, hun drømmer om, som døden.

Minors persongalleri har ret store, personlige forskelle internt, og hun kan skrive, så man har lyst til at være sammen med dem alle sammen. Hun portrætterer sine karakterer, så fejl og særheder bliver til lysende grunde til at holde af dem. Skulle man indvende noget, kunne det være, at hendes personer forbliver dejlige, og aldrig får lov blive ægte usympatiske. Men det skal man i så fald hyre en anden anmelder til.

Noget Minor gør ekstremt godt er, at undlade forklaringer, hvilket giver plads til at læseren selv kan forestille sig karaktererne. Morens død og farens flugt og senere død befinder sig som afgørende årsager i deres liv, men én de har levet med så længe, at de ikke længere er de direkte årsager til noget. To generationer senere kan den mærkes i børnebørnene, men uden, at de selv ved det.

Sidsel kæmper med at have sin karriere og sit barn på samme tid, og er nødsaget til at lave svære, dårlige kompromiser. Ea opsøger trods sin forlovedes og sine venners skepsis en

clairvoyant, fordi hun hører sine forældres stemmer. Niels skyr mennesker og dyrker friheden. Og resten af bogens karakterer er i lignende undtagelsestilstande-blevet-til-liv. Bogen igennem fornemmer man, at karakterne alle må lave deres egne kompromiser. Måder at leve på, trods modgang og stort besvær.

Sprogligt gør *Hummerens skjold* noget større armbevægelser end *Velsignelser*, hvilket visse steder stikker undertegnede, som storfan af hendes lette berøring, en smule i øjnene. I en forårsbeskrivelse tænker Niels; “det vil sikkert ikke kræve mere end to-tre ærlige solskinsdage, før alting revner med et dunet trut.”, og det er vel egentlig dejligt og ret sødt, men når en venlig ung mand “talte teknologiens fremmedartede tungemål” kløjs det en smule.

Det er, bevares, en noget permitten indvending, for hvorfor skulle Minor ikke vove mere. Men det er fordi hendes kæmpestyrke, der i mine øjne bringer hende blandt Danmarks absolut bedste skrivende, er hendes evne til at dosere helt rigtigt. Hendes scener varer aldrig for lang tid, følelserne fylder præcist og er nuancerede uden at drukne i egen kompleksitet. Med mulig undtagelse af Niels, der lytter til ASMR [*Autonomous sensory meridian response*, det er en hel ting på Youtube /red], føles karakterernes idiosynkrasier aldrig karikerede, men er helt overbevisende. Som et minutiøst tilberedt måltid, der mætter, fordi man får netop dét, man har brug for. I *Hummerens skjold* vover Minor mere. For det meste er det en fornøjelse, men nogle gange kommer hun sprogligt til at oversalte, bare en smule.

At bevæge sig videre fra sorg er en upræcis og *rodet* affære, men i sin skildring af processen, har Minor skrevet en del af det rod ind i sin bog. Resultatet er en bog der, trods et fælles omdrejningspunkt, føles mindre helstøbt.

Jeg kunne rigtig godt lide *Hummerens skjold*. Kan jeg alligevel tillade mig en lille skuffelse, hvis jeg synes hendes tidligere var suveræn? Måske. Lidt ligesom man kan blive skuffet over at livet, efter sorgen, kun glimtvis føles lige så rent og stort som den friske, altomsluttende smerte. Måske øvelsen er at holde af bogen for glimtene og skønhedsfejlene, ligesom man holder af livet for dem.

- TIDSPUNKT: 20/08/2020
- FORFATTER: Caroline Albertine Minor
- TITEL: Hummerens skjold
- SIDER: 296
- PRIS: 299,95
- FORLAG: Gutkind
- ISBN: 978-87-434-009-7